

til et Udvalg — nemlig angaaende Politistyrkens Forøgelse udenfor København, angaaende Dommerlønninger og Retsafgifter —, og dets Vedtagelse betinger derfor ikke, at Loven om Rettens Pleje kan træde i Kraft. Der har altsaa ikke været den Nødvendighed for den højtærede Justitsminister til at fremsætte dette Lovforslag, som der utvivlsomt har været for ham — for at bringe denne Betingelse til Veje for, at Loven om Rettens Pleje kan træde i Kraft — med Hensyn til de tre andre Lovforslag. Men jeg erkender selvfølgelig, at der efter alle de Forhandlinger, der til forskellige Tider have fundet Sted, de Udtalelser, som ere faldne paa Rigsdagen med Hensyn til denne Sag i Forbindelse med Forslagene om Rettens Pleje, har været god Føje til at fremsætte dette Lovforslag. Sagen er jo, som det oplyses i Bemærkningerne, af gammel Dato; den stedfindende Ordning har været under Debat i alt Fald fra 1862 og 1871, og i Anledning af den saaledes udenfor Rigsdagen stedfundne Forhandling har der været truffet en Række Bestemmelser fra Justitsministeren til forskellige Tider, udsendt Cirkulærer, som tilsigtede at afhjælpe visse Misligheder, som havde lagt sig for Dagen ved den bestaaende Ordning. Men denne Række af Cirkulærer og nærmere Bestemmelser har ikke bragt den Diskussion til Ende, som har fundet og stadig finder Sted udenfor Rigsdagen. Forskellige Anskuelser ere vedblivende til Stede. Paa Sagførermøder er Ønskeligheden af en Ordning i den her foreslaaede Retning gentagne Gange bleven fremhævet, og paa den anden Side have Underdommere og Underdommerforeningen og vel sagtens ogsaa Foreningen af Fuldmægtige eller nogle paa deres Vegne udtalt sig i modsat Retning. Jeg vil ikke paa nogen Maade opkaste mig til Dommer i de Stridsspørgsmaal, der altsaa vedblivende ere til Stede. Der kan være fremkommet Udtalelser imod den gældende Institution og omvendt til Forsvar for den, som maaske ikke alle kunne tiltrædes, men Diskussionen er jo ikke døet hen, og det er min Overbevisning, at vi før eller senere maa komme til den Ordning, som Lovforslaget indeholder, og til at forstaa, at Princippet i dette Lovforslag er det rigtige.

Sagen maa væsentlig ses fra to Sider: Befolkningens Interesse og Embedsmændenes, dermed Statens Interesse. I første Henseende bør det ikke miskendes, at den Institution, som der nu er Tale om at ophæve, har været i Befolkningens Interesse,

at den historisk set har skaffet Befolkningen en paalidelig og forholdsvis billig sagkyndig Hjælp, som ikke under de daværende Forhold kunde opnaas paa anden Maade — som der altsaa virkelig var Trang til. Det er det, som i sin Oprindelse har hjemlet hele den gældende Ordning. Og det bør heller ikke miskendes, at der har været skabt og mange Steder, jeg vil haabe de fleste, er fremkommet et vist naturligt Tillidsforhold imellem Embederne, altsaa Domstolene, Underretterne og Befolkningen, som har følt en Trang, ogsaa i Henseende til private juridiske Forretninger, afhjulpen paa en Maade, som Befolkningen satte Pris paa. Men som Forholdene nu stille sig, maa det vel nok siges — naar bortses fra enkelte isolerede Egne, Øer osv. —, at den Trang, som utvivlsomt har været til Stede en Gang til at opnaa den fornødne juridiske Bistand ad denne Vej, de fleste Steder ikke længere er til Stede. Og det maa vel ogsaa erkendes, at det Tillidsforhold, som kan være fremkommet paa Grund af den gældende Ordning, til Embedet og Embedskontoret i det hele, ogsaa har sine Skyggesider. Thi det kan neppe nægtes, at uden Skyld fra Embedskontoret kan der — det maa og bør man indrømme — hos Befolkningen udbrede sig den Opfattelse, og det netop nu i Tider, hvor der ikke er Trang til denne Bistand, at man kan skaffe sig visse Fordele eller Begunstigelser fra Embedskontorets Side, naar man benytter dets Personale.

Den Tankegang ligger saa overordentlig nær, at man ikke kan tvivle om, at den meget let opstaar, men den er meget skadelig og er altsaa en Skyggeside ved Sagen. Thi hvad man maa sætte Pris paa fra Befolkningens Side, lige saavel som fra Statens, er en klar og ren Opfattelse af, at Retten, Dommeren, er ganske uhildet, upartisk, ubestikkelig og upaavirket af saadanne Sidehensyn. Det er meget vigtigere, at dette Tillidsforhold er til Stede, at der er en utvivlsom Opfattelse hos Befolkningen om, at Retten ikke bliver paavirket af saadanne udenfor liggende Hensyn, end at det mere intime Tillidsforhold udvikler sig, som har den Betænkelighed ved sig, at man tænker: Derved opnaa vi visse Begunstigelser. Det er af saa meget større Vigtighed for Embederne, det vil sige for Staten, at man ved en Afgrænsning mellem det, som det offentlige sørger for ved sine Domstole, og det af privat Natur, som den henviser til den privatjuridiske Virksomhed, til den private For-